

Dement

Ze waren te voet op weg naar de flat van Lynn. Midden op het trottoir stond een oude vrouw achter een rollator roerloos naar de weg te staren. De twee vriendinnen keken elkaar aan. Ze liepen om de vrouw heen, maar toen Renee verderop in de straat over wilde steken, aarzelde Lynn.

- Wacht even, zei ze.

- Wat is er? vroeg Renee.

Lynn keek naar de vrouw.

- Gaat dat wel goed?

Renee volgde haar blik.

- Bedoel je die mevrouw daar?

- Ja, zei Lynn. Ze heeft nog geen stap verzet.

- Misschien rust ze uit.

- Dat zou kunnen.

- Zoiets zal het wel zijn. Steken we niet over?

Lynn schudde nee en liep terug, al was het met tegenzin. Renee kwam naast haar lopen.

- Dat jij je nog eens zorgen zou maken om een oud mens.

- Dit is wel mijn buurt, zei Lynn. Ik zie hier liever geen oudjes op de stoep liggen.

- Ze staat anders nog fier overeind.

- Laat dat fier maar weg. Ze staat, dat is het wel zo'n beetje.

Eenmaal bij de oude vrouw aangekomen, vroeg Lynn:

- Gaat het niet, mevrouw? Rust u even uit?

De vrouw draaide langzaam haar hoofd en zei:

- Hij moet mij op komen halen, mijn man.

- Uw man komt u ophalen? zei Renee. Valt het lopen een beetje tegen?

- Waar is uw man? vroeg Lynn.

Het oude mens keek weifelend om zich heen.

- Daar, zei ze, en ze wees naar het drukke kruispunt achter haar, dat de scheiding vormde tussen de woonbuurt en het winkelcentrum.

- Ze is gaan lopen, zuchtte Lynn.

- Mevrouw, moest u ergens op uw man wachten? vroeg Renee. Bent u toen gaan wandelen?

- Hij moet wel komen, zei de vrouw ongerust. Het wordt dadelijk donker.

- Waar komt uw man dan? vroeg Lynn. Waar haalt hij u op?

- Ik wacht al eventjes.

- Mevrouw, ik denk dat uw man u kwijt is, zei Renee. Hij kan u natuurlijk niet meer vinden, omdat u bent gaan lopen.

Lynn keek in de richting van het kruispunt. De straat maakte een flauwe bocht. Vanaf het wegdek kon je deze plek wel zien, maar niet vanaf het trottoir.

- Renee, zei Lynn, jij loopt vlotter dan ik. Als je nu eens die kant op gaat en haar man probeert te vinden? Ik denk dat hij daar ergens loopt te zoeken.

- Of hij rijdt in een auto rond.

- Misschien. Maar met al dat eenrichtingsverkeer in de zijstraten is dat niet echt handig. Als hij de stad kent, is hij te voet.

- Toch, voor de zekerheid, zei Renee. Mevrouw, wat voor auto heeft uw man?

De oude vrouw keek omlaag. Ze leek diep na te denken.

- Hoort u slecht? vroeg Lynn. Kunt u...

Opeens hief ze een wijsvinger, alsof haar plotseling een licht opging.

- Hij had zijn geruite das om. Dat heb ik hem nog gezegd. Die heeft hij van mij gehad, voor z'n verjaardag.

- Geweldig, zei Lynn. Het is alsof ik bij mijn moeder op visite ben.

- Misschien kunnen we haar beter zelf naar huis brengen.

- Of, zei Lynn, die nu ook een vinger hief, we bellen 'm. Hij zal toch wel een mobieltje hebben?
- Goed idee.

Renee rommelde meteen in haar schoudertas en trok haar mobiel tevoorschijn. De vrouw keek ondertussen van haar eigen wijsvinger naar die van Lynn.

- Houdt u mij voor de gek? vroeg ze achterdochtig.
- Natuurlijk niet, zei Lynn. Weet u het telefoonnummer van uw man?
- Ja, zei de vrouw, dat weet ik.
- Gelukkig, zei Renee. Wat is het nummer, mevrouw?
- Hetzelfde als van mij, zei ze tevreden. We zijn achtenveertig jaar geleden getrouwd en we hebben vier kinderen, zeven kleinkinderen...
- Het telefoonnummer, zei Lynn ongeduldig. Wat is zijn telefoonnummer?
- Waarom?
- Zodat we hem kunnen bellen, zei Renee. Dan vertellen we hem waar u bent.
- Hij is niet thuis.
- Waar is hij dan? vroeg Lynn.

De oude vrouw keek Lynn verbaasd aan.

- Weg, natuurlijk.
  - Maar hij weet niet waar u bent, zei Lynn.
  - Ik denk van wel.
  - Mevrouw, vroeg Renee vriendelijk, heeft uw man een mobiele telefoon? U weet wel, zo eentje.
- Renee hield haar mobieltje bij de vrouw voor haar gezicht. Die keek geïnteresseerd naar het toestel en schudde toen nee.
- Dank u wel, zei ze, maar ik hoef er geen. Ik ga nu maar naar huis.
  - Wat is uw naam? vroeg Renee.
  - Ik heb al een telefoon, zei de vrouw en ze zette zich moeizaam in beweging. En ik teken niks.
  - Waar gaat u naar toe? vroeg Lynn.
  - Naar huis.

Lynn en Renee liepen met haar mee.

- En waar is dat dan, uw huis? vroeg Lynn.
  - Dat zeg ik niet. Ik wil toch geen telefoon.
  - Voor mijn part, zei Lynn. Gaan we, Renee? Ze redt zich wel.
  - Geen sprake van, zei Renee. Hoe heet u, mevrouw? Weet u nog hoe uw naam is, uw achternaam?
- Het oude mens bleef met een zucht staan. Ze bewoog de rollator een beetje heen en weer en zei toen:
- Het is de leeftijd, je gaat dingen vergeten. Maar ik ben niet dement.
  - Natuurlijk bent u niet dement, zei Renee. U bent alleen vergeten waar u woont. Maar dat geeft niets.

Wij brengen u wel naar huis.

- Ik weet heel goed waar ik woon, zei de vrouw.
- Tuurlijk weet u dat, zei Lynn. Is het ver lopen?
- Dat valt wel mee. Maar ik heb liever dat mijn man mij komt halen.
- Als u ons vertelt wat uw achternaam is, kunnen we het adres opzoeken.
- Ik ben niet dement. Ik weet echt wel waar ik woon.
- Maar vanzelfsprekend, zei Renee.
- Ik heb hier geen zin meer in, zei Lynn. Kijk eens in haar tas.
- Welke tas?

- In het mandje van haar rollator. Ze zal wel papieren bij zich hebben.

Renee keek naar het ijzeren mandje dat laag boven de grond hing. Inderdaad zag ze daar een tas.

- Heeft u gewinkeld? vroeg Renee, terwijl ze bukte om de tas te pakken.
- Wat doet u? vroeg de vrouw. Hé, blijf van mijn tas af!
- Ik kijk alleen maar of ik een adres kan vinden, zei Renee.

De vrouw balde echter haar vuist en sloeg boos op Renee haar rug.

- Blijf af! riep ze. Help, dieven!
- Luister, ouwe gek, zei Lynn. Je bent verdwaald, je weet niet hoe je heet, je weet niet waar je woont

en Renee hier, die wil je alleen maar helpen.

- Laat los! zei de vrouw en ze probeerde de tas uit Renee haar handen te trekken, maar ze durfde de rollator niet helemaal los te laten.

Inmiddels had Renee de tas geopend. Ze greep naar het eerste de beste boekje dat ze aantrof en liet toen de tas los.

Snuivend van verontwaardiging hield de vrouw haar tas tegen haar boezem gedrukt.

- Je moest je schamen, zei ze, om een oude vrouw te beroven. Gemene dieven!

Aan de overkant van de straat liep een jongeman. Hij keek wel naar het drietal, maar reageerde verder niet. Lynn zag dat hij oordopjes in had. Waarschijnlijk luisterde hij naar muziek.

- Vind je al wat? vroeg Lynn.

Renee bladerde in het boekje.

- Er staan wel namen en telefoonnummers in, maar ik kan nergens aan zien welk nummer van haar man is.

- Mevrouw, zei Lynn, als u nou eindelijk eens zegt hoe u heet? Dan kunnen wij uw man bellen.

- Ik weet niet meer hoe ik heet, ja?! Maar ik ben niet dement!

- Ik ben dit toch zo zat, zei Lynn. Bel gewoon het eerste nummer dat in het boekje staat. Het zal wel familie zijn, of een kennis.

- Geef me mijn spullen terug!

- Heel even wachten, zei Renee, die met haar duim het nummer invoerde. U krijgt het zo terug.

- Ik wil het nu terug. Ik wil naar huis, dadelijk is het donker.

- Een ogenblikje... Hallo? Dag, u spreekt met Renee. Luister eens, hier staat een oude mevrouw die haar naam niet meer weet. Uw telefoonnummer staat in haar adressenboekje en daarom heb ik u gebeld. Misschien kent u... Inderdaad, met een rollator... Haar man zou haar op komen halen.

- Meteen prijs, zei Lynn. Wie is het?

- Even wachten, zei Renee. Wat zegt u? Nee, haar naam kan ze zich niet herinneren. Wij willen haar wel naar huis brengen...

Lynn keek ondertussen naar de vrouw. Toen die zag dat Lynn naar haar keek, zette ze een extra boos gezicht op.

- Interessant, zei Renee. Dat wist ik niet...

- Wat wist je niet? vroeg Lynn.

- Ja, dat zei ze... Het is al laat en ze wil voor het donker thuis zijn.

Lynn deed haar armen over elkaar en staaarde naar de lucht. Twee minuten later verbrak Renee de verbinding. Ze borg haar mobieltje op, gaf de vrouw het adresboekje terug en zei:

- We zullen maar eens gaan. U loopt rechtstreeks naar huis, mevrouw?

- Ik was al thuis geweest, snauwde ze, als jullie mij niet hadden beroofd.

- Kom, mevrouw, we wilden u alleen maar helpen.

- Mooie hulp, mij m'n spullen afpakken.

- Zal ik uw tas weer in het mandje zetten? vroeg Renee.

- Je blijft er af!

- Dan niet. Kom, Lynn, we gaan.

Lynn knikte en samen liepen ze de vrouw voorbij. Verderop staken ze de straat over. Lynn haalde alvast haar sleutels tevoorschijn.

- Hoe ver is ze van huis? vroeg ze.

- Nog geen tweehonderd meter.

- Woont ze hier om de hoek, in een van die oude huizen?

- Ja, zei Renee.

- En haar man?

- Haar tweede man. Die is vorig jaar in de winter verongelukt.

- Oké, zei Lynn, ik snap het niet meer.

- Het is best interessant, zei Renee.

Ze stapten naar binnen. Terwijl Lynn in de hal haar brievenbus ledigde, vervolgde Renee:

- Ze weet wel waar ze woont, maar haar naam is ze kwijt. Dat zou je toch niet verwachten, bij

dementie.

- Volgens wie is ze aan het dementeren?
- Volgens haar dochter.
- Misschien, zei Lynn, woont ze haar hele leven al in hetzelfde huis. Als ze er opgegroeid is, zal ze niet gauw vergeten waar ze woont.
- Haar naam heeft ze ook haar hele leven al.
- Dat hoeft niet. Ze heeft natuurlijk de naam van haar tweede man aangenomen.
- Dan weet ze haar meisjesnaam misschien wel.
- Hoe dan ook, zei Lynn, die de reclame in een ijzeren mand naast de brievenbus mikte, we hadden haar gewoon moeten laten staan.

Ze liepen naast elkaar de trap op naar de eerste verdieping. Renee schudde nee.

- Het was jouw idee om haar te gaan helpen.
- Maar ik zei als eerste dat we moesten gaan. Jij wilde blijven.
- Wanneer ga je naar je moeder? vroeg Renee.

Lynn hield de deur naar de galerij voor haar open.

- Voorlopig niet.
- Vindt ze dat niet vervelend?
- Ze kan zich niet goed meer herinneren wanneer ik geweest ben. Of ik nou elke dag ga, of alleen op zondag...
- Je doet zo wel veel ervaring op met dementerende bejaarden.
- Joepie, zei Lynn droog. Wat ik daar aan heb, kon je vandaag zien.
- Iedereen kan zich vergissen.
- Vervelende lui.
- Zou ze alleen wonen?

Lynn stak de sleutel in het slot van haar voordeur.

- Ze zal wel dagelijks een verzorgster over de vloer krijgen.
- Tja, zei Renee. Er gaan nog rare dingen gebeuren, Lynn, door die vergrijzing. Je ziet steeds vaker oude mensen op straat lopen, die daar eigenlijk niet meer thuishoren.
- Komen ze ook eens buiten. Ga je mee naar binnen?
- Ikke wel, voordat iemand me naar huis wil helpen.
- Ja, lachte Lynn, en jou je tasje afpakt. Over rare dingen gesproken.
- Als iemand mij wil helpen, ben ik daar blij om, zei Renee eigenwijs.
- Vast wel, zei Lynn.

In de huiskamer legde Lynn haar tasje in een stoel. Renee ging aan tafel zitten, bij het raam. Haar tas zette ze naast haar stoel op de vloer.

Lynn liep naar het raam en keek nieuwsgierig naar buiten.

- Kijk eens aan, haar batterij is alweer leeg.

Renee keek reikhalzend naar het trottoir aan de overkant. De oude vrouw had ongeveer een meter of dertig afgelegd en stond nu weer stil.

- Dat is blijkbaar haar techniek. Een stukje lopen en dan wachten. Ze weet nog goed wat ze doet. We hadden haar serieus moeten nemen.
- Ja, zei Lynn. Ze wacht op haar overleden man, weet je nog?
- Ze weet anders wel waar ze woont. Helemaal gek is ze niet.
- Haar man is dood, Renee. Hoe gek wil je haar hebben?
- Nou...

Onverwacht kreeg Renee kippenvel. O, mijn God, zei ze, ze wacht wel degelijk op haar man!

Lynn fronste haar wenkbrauwen en keek nog eens naar de vrouw, die roerloos op het trottoir stond.

- Zou je denken?
- Ja, zei Renee. Ergens in dat warrige brein van haar weet ze dat haar man dood is. Ze wil dat hij haar komt halen.
- Maar ze wilde naar huis.
- Ze wees naar het kruispunt. Daar is hij natuurlijk verongelukt!

- Welja, Renee, zullen we dadelijk ook nog even naar mijn moeder gaan, voor de gezelligheid?

Renee schudde somber nee.

- Wat zielig, zei ze. Ze weet dat ze dementeert, ze wil naar haar man. Ze wil dood.

- Einde, zei Lynn. Het slot, afgelopen, bye bye! Komt er nog iets leuks op televisie vanavond?

Renee bleef naar de vrouw kijken. Die kwam inmiddels weer in beweging. Schuifelend begon ze aan de volgende dertig meter.

- Afijn, zuchtte ze. Laat ze maar gaan, dat oude mens.

- Graag, zei Lynn. Hoe eerder, hoe liever.